## VIRGIL MAZILESCU

### „Versuri"

E destul să citǎm, ca să ne dǎm seama de calitatea excepţională a poeziei: *„soarele strigă ţi cade în frunze / în singurul parc al oraşului / copiii oraşului se fac încet mari l fără teamă la umbra doicilor / care croşetează aici de mai multe decenii / copiii oraşului se fac mari - îmbrăcaţi / în coaja teilor tunşi ca şcolarii / doicile croşetează vitejeşte pentru nimeni / dorm ele cu ochi de iepure pentru nimeni / şi eu pe aici - glorios şi cu mîinile în buzunare / privesc atîta doar / ştiu că toamna-i de ajuns să priveşti / distanţa dintre copac şi dispariţie // după o oră inventez acel cuvînt verde / ca ochiul tău verde în trei mări deodată".*

Dar nu e destul, ca să caracterizăm poezia. Despre Virgil Mazilescu (publicat prima oară de M. R. Paraschivescu în *Ramuri* acum doi ani) s-a spus cu o oarecare uşurinţă că este un „suprarealist". Desigur, dacă el respecta punctuaţia şi scria: *„Soarele strigă şi cade în frunze. / în singurul parc al oraşului, / copiii oraşului se fac încet mari, fără teamă la umbra doicilor / care croşetează aici de mai multe decenii. / Copiii oraşului"* etc... impresia ar fi fost alta. Suprarealismul tînărului poet se reduce la inocente inversiuni sau repetiţii *(„copilul văzîndu-şi jucăriile şi în depărtare un cor / în ceaţă în ceaţă corul / nu este corul este mitraliera sînt: absintul / şi păsările născătoare de dumnezei"),* ba, mai rar, asociaţia insolită de cuvinte. Volumul lui de debut ***(Versuri,*** col. *Luceafărul)* ni-l arată, ce e drept, încercînd să se smulgă farmecului muzical al poeziei, s-o fragmenteze, din oroarea de discurs, să joace incoerenţa din dorinţa de a părea natural. Dar aspectul suprarealist este superficial. Poemele au, în fond, un caracter tradiţional, sînt confesiuni deghizate sau întrerupte sau parodiate. Nu rămîne mai puţin dificultatea de a „prinde" nota esenţială.

Cîteva însuşiri mi se par totuşi izbitoare. De exemplu, poetul foloseşte şi în acelaşi timp respinge un anume mijloc. Nu putem nici o clipă să fim siguri că l-a ales, fiindcă avea nevoie de el, sau tocmai fiindcă n-avea. Dacă o poezie începe într-un ton de discurs, ostentativ, e aproape neîndoielnic că va sfîrşi prin a destrăma ţesătura colocvială a frazei, suspendînd discursul: *„vei spune că asta e viaţa şi eu voi spune că asta nu e viaţa / şi mai apoi cît echilibru pe o sîrmă-n singurătate / noi ne iubim în măsura în care ura ta împotriva pietrelor / este şi ura mea împotriva pietrelor / priveşte într-acolo şi ai să vezi cum atîrnă cuminţenia pămîntului / pieptănată dulce - deasupra patului în care ne mai iubim ".*

Ceea ce se dă cu o mînă se ia cu cealaltă. Versurile au adesea o mişcare gravă, ritualică, şi ne aşteptăm să ni se releve lucruri tulburătoare. Nu sîntem de fapt dezamăgiţi (căci poezia are mereu un conţinut), dar ceremonia rămîne în mod inexplicabil exterioară, valabilă ca atare: *„mincau la o masă lungă şi bogată / aşa după cum este / obiceiul prin părţile noastre răsăritene şi / pot să spun că m-au intimpinat cu un tulbure salut l cum să nu mă intîmpine cu un tulbure sărut / mîncau / ce să facă / dar mai tîrziu m-au învelit intr-un ziar /şi neatenţi m-au pierdut pe mare / ce să facă şi ei | visaseră trei zile şi patru nopţi / insule cu neveste frumoase / şi nevestele se ştie sînt ca sufletul / dar mai tîrziu m-au găsit în burta peştelui / despicau burţile peştilor pe rînd căutîndu-mă / ce să facă şi ei /prietenii".*

Ce este aici simulaţie şi ce nu? Poezia ni se sustrage, înţelesurile ei mai adînci pier ca firele de apă în nisip. Poetul se pune în scenă, se ascunde, caută o pozâ. Dar între cele două planuri, între realitate şi mistificaţie, între obraz şi mască, nu e un raport imediat. Poetul se complace în confuzie, preluînd intenţionat lumea închipuirii în lumea reală: *„ tocmai organizasem un atac subtil / cînd a bătut la uşa mea iubita / eu i-am deschis cu întunecata / mea mină dreaptă | după aceea / eu am continuat jocul de şah | tocmai zîmbeam tocmai suceam / în extaz gîtul reginei / o tînăra mea sărmana regină / tocmai murmurase rugăciunea pieselor de şah / pe care o spun cîteodată şi soldaţii de plumb / şi sucepte-ne nouă viaţă gîturile noastre / lemn carne ispită du-ne amin".*

E poezia memorabilă a volumului. Nimic mai fals decît a crede că poetul glumeşte. Emfaza, proza, sînt menite să deruteze. Jocul (de şah) nu înlocuieşte emoţia, dar o eliberează. Cu alte cuvinte, poetul nu poate dispune de viaţa lui decît transformînd-o într-un joc. Ambiţia, nostalgia, îndrăzneala şi suferinţa sînt reprezentate ca şi cum nu i-ar mai aparţine, ca şi cum ar fi vorba de ambiţia, nostalgia, îndrăzneala şi suferinţa altcuiva. Poetul a inventat un mijloc de a Ie privi din afară, de a fi liber de ele. Sentimentul se găseşte astfel înstrăinat şi poate fi arătat ca un pur spectacol, de bîlci sau de cinematograf mut. Poetul, el, nu este o persoană ale cărei trăiri ne sînt mărturisite; este un simbol al celui care a fost, un simbol care a anulat pe individul real: *„ cineva pe lume are nevoie de mine / dragostea mea dacă ai nevoie de mine | o dragostea mea dacă ai nevoie de mine / gîndeşte-te la mine | în spaţiul cel mai umilit / te-am sărutat eu mortul / fiecare să-şi ascundă bine îngerul || în buzunar / ca la bîlci ca la // cinematograful mut / poate zborul va ţîşni printre zdrenţe şi urechi / eh ce să-i faci vom fi un biet simbol l şi unghiul dintre toate imposibil / te-am sărutai eu mortul".*

Cu mijloace uneori foarte personale, Virgil Mazilescu reface experienţa tuturor poeţilor sentimentali, care se disimulează în gesturi teatrale. El îşi păstrează mereu o portiţă de salvare, ar putea în orice clipă să pretindă că a glumit, că s-a jucat, că a minţit. Ceea ce e adevărat pentru declaraţia minulesciană de iubire din *Te rog Beatrice să* ***ne întîlnim*** este cu totul mai adevărat pentru poezia lui în general.

*„ Te rog Beatrice să ne întîlnim / le rog şi n-ar trebui să te rog: / mîine seară m steaua vega / îmbrăcat cu o haină albă simplă şi uşoară / fără cravată fără să-mi amintesc / versuri sau alte lucruri frumoase din naştere //simplu pe măsura hainei mele / voi coborî din tramvaiul 709 / cu o flacără la butonieră / cu un pui de şopîrlă în palmă /să mă poţi recunoaşte imediat / te rog Beatrice te rog Beatrice te rog / la ce oră omenească vei vrea / mîine seară în steaua vega".*

Beatrice este o femeie închipuită (ideală) sau doar un nume frumos al unei femei care nu se poate numi: cuvintele poetului nu sînt şi ele nişte nume frumoase pentru ceea ce nu are nume?

Sînt şi alte poeme care ar fi meritat o menţiune. Altele, destule, puteau lipsi. Virgil Mazilescu este însă, înainte de orice, poet şi inegalităţile, pretenţiile fără acoperire, jocul fără poezie, nu mai contează deocamdată. Să aşteptăm cărţile următoare.

*(Contemporanul, nr. 25, 1968)*

## „va fi linişte va fi seară"

Poezii vechi şi noi găsim în culegerea ***va fi linişte va fi seară*** a lui Virgil Mazilescu prin care Editura *Cartea Românească* inaugurează seria „Hyperion". S-ar părea, după această primă apariţie, că fiecare volum din serie (de obicei o selecţie din opera poetului) va cuprinde o scurtă prefaţă a autorului însuşi (eventual o artă poetică), o postfaţă de un critic cunoscut şi o notă bio-bibliografică (compusă de cine?). „Hyperion" va avea, în aceste condiţii, un succes neîndoielnic. Trebuie indicat totuşi în nota finală că avem de-a face cu antologii de autor. Asemenea informaţii e bine să fie imediat vizibile, altfel, putem crede cartea nouă, mai ales cînd se întîmplă ca postfaţatorul să susţină acest lucru *(„ Iată, însă, că, la zece ani de la volumul de debut, această nouă, cuprinzătoare carte de versuri semnate de Virgil Mazilescu relevă aceeaşi...",* p. 114), sau cel mult, să nu ştim ce să credem cînd, ceva mai încolo, el se referă la *„zona de poezii inedite a volumului",* p. 117. Şi o ultimă şicană colegială: citind nota bibliografică am constatat că am sc^is prima cronică despre ***Versurile*** de debut ale lui Virgil Mazilescu, deşi ordinea menţiunilor, nici cronologică, nici alfabetică,

mă împinge către mijlocul listei. Poetul (sau autorul notei) va fi preferat să înceapă cu lucrurile cele mai substanţiale!

Postfaţa lui Eugen Negriei, foarte interesantă, distinge, în linia preocupărilor cunoscute ale criticului din ***Figura spiritului creator,*** drept principală caracteristică a poeziei lui Virgil Mazilescu o „stilistică a eschivei". Absenţa „silinţei constructive" sau chiar a „celui ce supraveghează şi voieşte" în aceste versuri în care punctuaţia este aproape abolită (cu excepţia totuşi a... punctului!), logica discursului contrazisă, iar imageria inconsecventă, pînă la a crea impresia de *„ telegramă lungă, somnambulică, nepăsătoare de repetări, de gîtuiri sau de alunecări digresive",* nu sînt deci explicate ca indicii (psihologice) ale unei umilinţe sau indiferenţe existenţiale şi formale, ci ca o strategie conştientă prin care poetul *„ năzuieşte să-şi bruieze mesajul în punctele lui importante (începînd cu locul unde se află) şi să eludeze, astfel, compromisul pe care îl presupune confesiunea",* în termenii criticii impresioniste mai vechi aceste constatări ar fi sunat aproximativ aşa: poetul e un sentimental ce se reprimă, printr-o atitudine ironică, atît faţă de propriile emoţii<ş»cît şi faţă de expresia lor, pulverizînd uneori sintaxa. Este totuşi o deosebire ce nu ţine exclusiv de limbajul critic între Virgil Mazilescu şi atîţia alţi poeţi în fond sentimentali şi pe faţă ironici (Marin Sorescu, Geo Dumitrescu, Mihai Ursachi etc.) şi anume tocmai această pulverizare a sintaxei, deloc obligatorie în toate cazurile. Poetul tradiţional îşi reprimă emotivitatea prin ironii ce vizează exclusiv conţinutul afectiv, îşi ia cu alte cuvinte peste picior trăirile, îşi retează elanurile duioase. Rareori el duce îndrăzneala pînă la planul formal, stilistic. Strategia derobantă, în acest plan al. legăturilor logice, sintactice şi grafice, presupune experienţa suprarealistă în poezie. Virgil Mazilescu este, neîndoielnic, ca manieră un suprarealist tîrziu, scriitura lui fiind înrudită cu a lui Gellu Naum, de exemplu. Versurile par a nu începe cu începutul şi rămîn fără sfîrşit, ca şi cum s-ar fi decupat doar un fragment dintr-un discurs; recurg la colaj (mai puţin raţional, mai spontan totuşi decît acelea din ***Iepuri şi anotimpuri*** de Petre Stoica); constau într-o succesiune de întrebări ce nu aşteaptă nici un răspuns; povestesc o întîmplare fără sens; descriu un peisaj ce nu se constituie fizic şi aşa mai departe. Observăm, chiar şi numai enumerînd, aceste procedee, că „stilistica eschivei", cum o numeşte inspirat Eugen Negriei, nu este o simplă şi mecanică destrucţie a aspectului logico-sintactic al poeziei, ci, în chip mai complex, un fel de simulare pe toate căile a unei construcţii poetice. La prima vedere, versurile nici nu sînt atît de fărîmiţate ori de neinteligibile. Ele au o formă, limba curge firesc, poetul pare că

povesteşte, descrie, se confesează ca oricare altul. Abia ulterior ne dăm seama că aceste mijloace funcţionează oarecum în gol, că sînt o formă menită a ascunde adevăratul conţinut. Ceea ce atrage atenţia la suprarealismul de după al doilea război este tocmai mimarea formei, în loc să sucească pretutindeni gîtul elocinţei, să risipească orice nucleu logic, dezmembrînd frazele, suprarealiştii mai noi procedează oarecum pe dos, sînt adică elocvenţi, logici şi congruenţi sintactic, dar întreagă această formă e goală, mecanică: şi, în loc să elibereze conţinutul liric de rigiditatea unei forme, eliberează forma de conţinut. Nu trebuie trasă de aici concluzia că poezia lor e lipsită de fond, adică de acea spiritualitate profundă care garantează lirismul, ci doar că aleg o altă strategie poetică decît aceea constînd în declararea, mărturisirea etc. spiritualităţii.

într-o poezie de mai demult, Virgil Mazilescu spune cu aerul unui îndrăgostit într-un cîntec duios (intitulat dealtfel ca o romanţă: *dormi dragostea mea): „tu dormi dragostea mea, sînt singur am inventat poezia şi nu mai am inimă".* Acest final ne readuce la adevăratele intenţii lirice. Poezia nu iese din inimă, ci ţine loc de inimă. Toată lumea vrea sinceritate, dar poetul nu e dispus să-şi lase vînate sentimentele. Domeniul Jui e cuvîntul, nu sufletul, limba, nu psihologia. El se apără de agresiune şi se justifică într-o laconică şi frumoasă bucată, în care eschiva începe chiar de la titlu: *dealuri şi văi şi cîmpii.* în definitiv, e vorba tocmai de sustragerea sufletului de la vînătoare, de o frică secretă de agresiuni: *„apă v-am dat sufletul unde v-a fost / unde pîlpîi tu sufletul meu şi în care / parte a lumii vînează acum vlnătorii / dacă privesc — haina mea este chiar frica / dacă privesc dealuri şi văi şi cîmpii".*

Dincolo de aceste foarte discrete arte poetice, poezia lui Virgil Mazilescu este una de notaţii simple de stări fundamentale: impresii de moment, anxietăţi, îndoieli, nostalgii. Mai frapant decît suprarealismul, este impresionismul unor poeme, fraged şi pur, scăldat într-un aer matinal, ca într-un paradis al inocenţei, î» care însă pe neaşteptate luceşte, ca o lamă rece, o ameninţare: *„ nici o mîngîiere si flori albastre si nici o vorbă, mina va crede / că visează - las-o, limba doarme de nouă ani între maluri — / las-o, flori albastre da înspăimîntătoare flori albastre şi mai ales / nici o vorbă: cuţit lingă cuţit".* Totul pare a se petrece sub stele reci: *„ ar fi putut găsi un loc şi drumul / pînă la el: mici aşezări de ţară / sub stele reci - şi despre felul cum // ah despre felul cum se încheagă sîngele / pe buze la un semn făcut al morţii / ar fi găsit exemple în istorie".* Moartea e o prezenţă straniu-familiară: *„nisip şi pietre / ne şopteşte zidarul //*

*să vă fac eu o casă / cum nu s-a mai văzut || scînduri şi cuie / ne şopteşte la ureche zidarul || prin aerul tot mai rece / sub ploaia tot mai întunecată".* Anxietatea ia uneori forma unei blînde şi resemnate deznădejdi: ,, *vei spune că asta e viaţa şi eu voi spune că asta nu* e *viaţă /şi mai apoi cit echilibru pe o sîrmă-n singurătate / noi ne iubim în măsura în care ura ta împotriva pietrelor | este şi ura mea împotriva pietrelor || priveşte într-acolo şi ai să vezi cum atîrnă cuminţenia pămîntului | pieptănată dulce - deasupra patului în care ne mai iubim".* Nu lipsesc notele amar-sarcastice şi sentimentul deşertăciunii: *„ tocmai organizasem un atac subtil / cînd a bătut la uşa mea iubita | ei i-am deschis cu întunecata / mea mina dreaptă după aceea / eu am continuat jocul de şah | tocmai zimbeam tocmai suceam / în extaz gîtul reginei* / o *tînăra mea sărmana regină / tocmai murmurase rugăciunea pieselor de şah / pe care-o spun cîteodată şi soldaţii de plumb / şi sucește-ne nouă viaţă gîturile noastre / lemn care du-ne ispită amin".*

Condiţia acestor în general laconice versuri este ca parfumul stării interioare să răzbată prin toţi porii limbii. Virgil Mazilescu este un poet remarcabil cînd îşi respectă propriul crez: *„lecţia mea: o tu simplitate plină de respect"* însă e de observat întîi la el o anume ostentaţie (de un gust îndoielnic) culturală, în cîteva pretenţioase poeme care au ca titlu nume proprii de personaje sau de autori celebri şi care sînt sau de neînţeles sau de tot naive, în al doilea rînd, o dorinţă de complicaţie ce răpeşte unor poezii tocmai prospeţimea de care vorbeam. Aici nu sînt decît clişeele unor anumite poezii nevrotice în limbaj suprarealist: *„plămînii pe patru scoarţe olteneşti / şi toate răscrucile drumurilor sîngelui / pentru că azi am văzut am auzit am înţeles || oboseala / mi-o simte păianjenul blond pe tavan / iar dacă aprind lumina păianjenul dezertează | în geometriile în vreme ce oboseala / amestecă iar stricteţea ceasornicului cu viaţa imprevizibilă"* ş.a.m.d. Asemenea „telegrame" lirice mai există în carte şi aparţin unui stadiu mai vechi al poeziei lui Virgil Mazilescu. Nu dicteul automat a supravieţuit din suprarealism, adică distrugerea deliberată a logicii exterioare, colajul voit absurd, nonsensul, ci un alt mod de a construi poemul decît acela clasic. O strategie a insolitului: altă construcţie a sensului, alt sens al construcţiei. Cînd poeziile lui Virgil Mazilescu nu adoptă pura tehnică de asociere a unor lucruri imprevizibile şi nu sfârîmă în chip gratuit sintaxa, ele sînt admirabile şi, liric, bogate.

*(România literară, nr. 38, 1979)*

## *Virgil Mazilescu* „Guillaume poetul şi Administratorul"

între poeţii de azi, Virgil Mazilescu înfăţişează cazul foarte rar de autor cu o operă infimă, pe care nu ţine parcă deloc s-o sporească. Din 1968, cînd a debutat, a publicat mai puţin de o sută de poezii, în patru plachete subţiri, dintre care una antologică, doar parţial inedită. Această slabă emisie lirică nu trebuie numaidecît legată de severitatea conştiinţei poetice, dar cu siguranţă de o structură a poeziei înseşi, care, de altfel, a rămas în linii mari aceeaşi vreme de un deceniu şi jumătate. Cel mai bine a definit-o Eugen Negriei, vorbind, în postfaţa la antologia din 1979, de o „stilistică a eschivei". Planul formal oferea criticului căi de acces spre structura de adîncime a poeziei: *„De o inexplicabilă pudoare, el (poetul) caută mai intîi să-şi « avertizeze emiţătorul», să-şi ruineze, pe cit posibil, conturul pregnant al eului său creator, despre care ne face să credem — într-o încercare de scoatere a lui din cauză si de depersonalizare a poeziei - că e detaşat, nevolnic dezlegat de responsabilitate, nepăsător de ce reprezintă şi ce poate schimba, înstrăinată se arată a fi fiinţa de gest şi de rostire şi de altă gură spune povestea (...). Dar - şi aici se află nesul artistic a! poeziilor - o face totdeauna lăslndii-ne, într-o măsură, să observăm că o face, lăsîndu-ne să presupunem că numai un motiv adine, ca o rană greu de arătat, l-ar fi putut stînjeni. Să fi fost numai atît şi tot i-ar fi fost suficient poeziei să se cuprindă de lirism "* (Postfaţa *la Va fi linişte va fi seară, Cartea Românească,* 1979, p. 116-l17). Eschiva stilistică este, aşadar, indiciul formal al unei reticenţe afective şi, deopotrivă, un joc estetic, bazat pe simulare. Lirismul nu provine pur şi simplu din ceea ce rămîne ascuns, de nespus, dintr-o prezumtivă traumă sufletească, dar din însăşi arta ascunderii: cu alte cuvinte, din stimulare mai mult decît din disimulare. Un lucru interesant şi paradoxal este că scriitura poemelor o aminteşte pe aceea a avangardiştilor antebelici: sărăcia, dacă nu chiar lipsa punctuaţiei, aparenta incoerenţă sintactică, bizarul şi ilogicul. Paradoxul constă în aceea că respectiva tehnică nu mai este menită, ca la futurişti sau ca la dadaişti, să şocheze, ci, din contra, să distragă atenţia de la personalitatea ce se exprimă liric. Egocentrismul e înlocuit de depersonalizare, în definitiv, Virgil Mazilescu caută să pună la punct, în acest scop, o formă goală, un mecanism al absenţei. Are dreptate Constantin Pricop să afirme, în recenzia din *Convorbiri literare* (2, 1984) la recenta culegere, că poetul nu e propriu-zis un suprarealist, cîtă vreme nu cultivă sursele inconştiente. Dicteul automatic este la el pur exterior, o mimare a tehnicii suprarealiste.

*Guillaume poetul şi administratorul* este un roman liric cu trei personaje şi fără un subiect propriu-zis. Epicul acesta pur era cunoscut dadaiştilor. Citim în versuri un fel de povestiri sui-generis, în care efectul se naşte din aparenţe şi din reflex. *Guillaume a întflnit-o pe Margareta* începe, de exemplu, ca o poveste de dragoste: *„ dintr-un om cu adevărat singuratec - aşa cum îl desemnau / aproape toate împrejurările existenţei sale de pină mai ieri / guillaume a început uşurel să înflorească: a întîlnit-o pe margareta"* şi continuă cu una de cunoaştere: *„sărutînd pierdut labele margaretei / cînd o dezbracă pe margareta parcă jupoaie lumea / păi bătălia lui cu îngerul elie / peştera şi văgăuna / şi maşina de călcat cu care calcă el fusta albastră a margaretei"* Ultimele două versuri, aşezate de poetul însuşi între ghilimele, conţin morala: *„ învaţă acum de la mine să priveşti / dincolo de gardul înalt pădurea veştedă - întotdeauna".* Finalul este, aşa zicînd, deceptiv: poetul ne înşeală aşteptările suspendînd povestirea. Abia încheagă, ea se întrerupe la fel de bruc cum a demarat. Un rost asemănător îl are construcţia telegrafică, în care mărturisirea e doar sugerată, ca şi cum ar fi intenţionat uitată în intersecţiile poemului, revenind cititorului sarcina s-o descopere: *,, boabe de mei risipite ici si colo: vulpea roşcată furişîndu-se prin bălării. / iată după unu imaginea simplităţii / tu ce crezi? încurcăturile plînsul la trompetă fruntea sprijinită în palme / toate astea vor veni mult mai tîrziu Şi atunci cînd / vor începe să vină / nu se vor mai sfirşi niciodată, nuuuuu, niciodată / ca soarele negru al melancoliei? ca soarele negru al melancoliei" (poziţia incomodă din care ne rugăm).* Itinerarul liric trebuie refăcut cu ajutorul unor semne (imagini-tip sau metafore ca aceea nervaliană de la urmă), presărate cu firimiturile de pîine din *Degeţel* al lui Perrault, după care copiii abandonaţi în pădure nimeresc drumul întoarcerii acasă. Juxtapunerea, aparent aleatorie, de gesturi, imagini, afirmaţii lirice, îşi află alteori sensul într-un subtext oximoronic: *„ pe ritmuri străine, jucării în amurg, spunea că e minunat să destrami / un imperiu, să deschizi o prăvălie de mărunţişuri la marginea oraşului, / să te trezeşti mai degrabă lac de sudoare / înţeleptule!" (din aventurile administratorilor).* Alternarea dintre important şi derizoriu, schimbarea neanunţată a registrului de semnificaţie e tot un procedeu din categoria celor de mai sus. Ca şi în *sfirşitul lecţiei de istorie,* unde trecerea de la o constatare a cruzimii la una a blîndeţii paradisiace nu implică nici un avertisment: *„ şi cum se mai rostogoleau capetele: spre seară / în zumzet dulce în zumzet voios de albine".* Chiar şi cînd, în laconismul lor, unele poeme rămîn obscure, Virgil Mazilescu nu e mai puţin poet. Există necontenit la el

o artă de a părea plauzibil, chiar dacă nu înţelegem (sau numai bănuim) ce vrea să spună, o pîlpîire de emoţie inefabilă.

Guillaume fiind o ipostază a copilului (inocent şi crud) şi administratorul, una a adultului (limitat, agresiv, stupid), scenariul liric închipuit de poet (a treia ipostază) este unul al unei melancolice inadaptări. Aspectul naiv, infantil din majoritatea poeziilor trebuie interpretat în legătură cu acest scenariu. Oricîtă tristeţe sau chiar deznădejde am simţi, poezia lui Virgil Mazilescu este una de fragede viziuni matinale, aproape feerice: *,,se întîmplă cîteodată să descopăr chiar în ochii lupului din poveste / sentinţa vreunei lungi şi fastuoase dimineţi / de mult trecute, chiar lingă lac un mic peşte mort: biban sau plătică. // şi mai ce*[9] *şi mai ce? / chiar Ungă leagănul meu leagănul iubitei mele".* Ambiguitatea nu poate ascunde complet nostalgia începuturilor, a purităţii copilăreşti. Această scurtă bucată fără titlu pune faţă în faţă două serii de reprezentări curente la Virgil Mazilescu: ale delicateţii şi ale agresiunii. Dimineţile de altă dată strălucesc, albastre, printre colţii lupului. Ferocitatea lumii adulte, a administratorului, nu poate face cu totul uitată splendoarea lumii infantile, a lui Guillaume. Poetul a rămas un copil în lumea adulţilor, inadaptat perpetuu şi ostil fără vehemenţă. Stă parcă indecis, cu piciorul în scara şeii unui cal de basm, gata să-l poarte într-o ţară a iubirii şi a minunilor ***(al doilea vis al poetului):****,, nu mai sînt trist arcul se leagănă-n tindă şaua e pusă / unul după altul cetăţenii strigă trăiască, (şi perifrază şi războiul şi artele) / cit luna se înalţă încă pe cer - al amintirii înfricoşător astru / nu mai sînt trist carnea ei albă are aproape toate virtuţile // cu cai şi cu panaş în adîncul mării - ce cauţi aici să întrebe / împăratul peştilor - îmi caut iubita prea-bunule / carnea ei albă are zău aproape toate virtuţile // apoi ridicîndu-se şi pierzînd în văzduh ca un fum de jertfă / sufletul meu ar poposi pentru totdeauna la celălalt ţărm la grecii gălăgioşi".* întreaga poezie a lui Virgil Mazilescu este expresia unui complex pe care l-aş numi al Alicei în ţara minunilor.

Această ţară este, firește, şi una a poeziei. Evaziunea nu este doar psihologic represivă (în copilărie, în amintire): *„la grecii gălăgioşi"* este o metaforă pentru Grecia alexandrină a lui Kavafis (dar şi a lui Ion Barbu). Nu întîmplător, ***Guillaume poetul şi administratorul*** se deschide cu ***alexandria (cîntecul poetului),*** *„ m-am visat azi-noapte în oraşul alexandria / grecii de la periferie demni urmaşi ai vechilor greci / îmi datorau recunoştinţă şi multe drahme /grecii toţi ar fi trecut pentru mine mediterana //m-am visat într-o clădire albă şi dărăpănată - orb la o masă / în cafeneaua prin care au îmbătrînit fără să prindă*

*de veste / şi clinii brutarului ianni şi orgoliul lui konstantinos / p kavafis (poet cu faimă) / şi toate cîte mai pot să îmbătrânească într-un mare oraş / ca alexandria într-o clădire albă dărăpănată".* Aici e şi o dublă identificare: prin Kavafis cu Homer. E posibil ca poezia *Un bătrîn* a lui Kavafis să-i oferit poetului nostru un punct de plecare (tradusă de Aurel Rău în *Poezii, Univers,* 1971, p. 42). în ungherul unei cafenele vuitoare, un bătrîn aţipeşte cu capul pe masă, amintindu-şi, regretîndu-şi tinereţea netrăită. De n-ar fi decît atît, apropierea ar fi forţată, însă Kavafis, evocat şi altădată de Virgil Mazilescu, este cu siguranţă unul din poeţii care l-au inspirat, prin extraordinara simplitate, prin banalitatea voită (care rezultă din cultivarea prozei cotidiene şi a antipoeziei), ca şi prin unele deprinderi textuale, cum ar fi prelucrările şi citările (din Homer, din Dante, din mitologie, la poetul grec).

Delicat, ambiguu, discret (şi în înţelesul de discontinuitate stilistică!), de o melancolie infuză şi misterioasă, visător pînă la absenţă, vag ironic, Virgil Mazilescu este în *Guillaume poetul şi administratorul* un poet admirabil, ca şi în culegerile precedente. Şi-a descoperit aproape de la început scriitura potrivită - cu fmeţi caligrafice - pentru afectivitatea lui reticentă şi nu dă semne că o va .părăsi.

*(România literară, nr. 10, 1984)*